

Innst. S. nr. 40

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen

Dokument nr. 8:118 (2001-2002)

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene May Hansen, Lena Jensen og Inga Marte Thorkildsen om finansiering av krisesentrene

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Krisesentrene i Norge ble startet av ildsjeler på frivillig basis og den geografiske dekingen varierer. Formålet med opprettelsen av krisesentrene var og er å gi et trygt midlertidig bo og omsorgstilbud til kvinner og barn som står i en akutt og truende livssituasjon. Antall brukere ved det enkelte senter varierer fra 20-30 til over 500 i året, totalt antall overnattingsdøgn i 2000 var 78 816.

Det er omkring 50 krisesentre i landet. Disse finansieres av staten, kommunene og noen tilfeller også av fylkeskommuner og andre bidragsytere. Statstilskuddet skal dekke 50 pst. av budsjetterte utgifter til etablering og drift og tildeles under forutsetning av en tilsvarende lokal finansiering. Ordningen med 50 pst. fra staten uansett tilskudd fra kommuner eller organisasjoner er ikke tilfredsstillende. Ressursbruken på krisesentrene er i dag mer et resultat av tilgjengelige ressurser enn av det reelle behovet brukerne har. Dette er lite forutsigbart for driften av krisesentrene og gir ikke et bra nok tilbud til brukerne.

Dagens økonomiske situasjon gjør at mye av ressursbruken på krisesentrene går med til å skaffe driftsmidler. Personalets lønn på de ulike sentrene varierer. Det bør opprettes faste stillinger med ordinær lønn slik at det er mulig å rekruttere den kompetansen man trenger for å gi brukerne den tjenesten de har behov for.

Fylkeskommunens fremtid vil også være viktig for finansieringen. Det er nå viktig å få på plass en ny finansieringsmodell for krisesentrene med mer forut-

sigbart tilskudd fra staten slik at det blir enklere å planlegge langsiktig i krisesentrene. Sentrene blir i dag lett en salderingspost og mangelen på sikkerhet for langsiktig støtte gjør det vanskelig å utvikle tilbudet og å drive rasjonelt.

Krisesentrene som tilholdssted har jevnt over dårlig standard og er lite hensiktsmessig i forhold til drift. Sentrene er ofte lite tilrettelagt for barn og deres behov. Det er også i liten grad tilrettelagt for handikappede på dagens krisesenter. Det bør opprettes flere krisesenter der det er dårlig dekning.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at staten ved Barne- og familiedepartementet skal overta hele ansvaret for finansieringen av krisesentrene, og at staten tilrettelegger for tilskudd gjennom Husbanken til bygging av nye sentre. Dette fordi dagens finansiering av krisesenter er lite forutsigbar for driften, og fordi det er behov for nyetablering og rehabilitering av sentre med dårlig standard."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eirin Faldet, Trond Giske og Torny Pedersen, fra Høyre, Afshan Rafiq, lederen Sonja Irene Sjøli og Olemic Thommessen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og May Hansen, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen og Ola T. Lånke og fra Senterpartiet, Ola T. Heggem, viser til at forslagsstillerne ønsker at Regjeringen fremmer forslag om at staten ved Barne- og familiedepartementet overtar hele ansvaret for finansieringen av krisesentrene, og at staten tilrettelegger for tilskudd gjennom Husbanken til bygging av sentre.

Komiteen har merket seg at Kvinnevoldsutvalget, som ble nedsatt av regjeringen Stoltenberg i august 2001 som et ledd i en styrket innsats for voldsutsatte kvinner, også arbeider med organisering og finansiering av krisetiltak til voldsutsatte kvinner og barn. Komiteen viser til utvalgets mandat:

"Krisesentrenes rolle skal vurderes særskilt i denne sammenheng, med sikte på å styrke kvaliteten på tilbudet til brukerne, inkludert barn. Utvalget må vurdere om det i forbindelse med endring av tilskuddsordningen er behov for en lovfesting av krisesentrene og om det i den forbindelse avdekkes andre problemstillinger som bør løses."

Komiteen viser til brev av 1. november 2002 (vedlegg) fra statsråd Laila Dævøy, hvor departementet har gått igjennom regnskapstallene for årene 2000, 2001 og tildelingstallene for 2002 når det gjelder tilskudd til krisesentrene. Komiteen viser til at veksten i de kommunale tilskuddene fra 2000 til 2001 var på knappe 6 pst., mens den fra 2001 til 2002 var på 10 pst. Komiteen er fornøyd med at kommunenes tilskudd til krisesenterdrift har økt i disse årene, men ser allikevel at tilskuddet ikke strekker til.

Komiteen vil allikevel be om at Regjeringen ser på strakstiltak, med tanke på den vanskelige økonomiske situasjonen mange krisesenter er i i dag. Komiteen ber også om at Regjeringen finner en løsning for de krisesentrene som har mistet fylkeskommunal støtte pga. uttrekk av fylkeskommunale midler som en konsekvens av statlig overtakelse av sykehusene.

Komiteen mener det er viktig å opprettholde den frivilligheten som ydes i arbeidet med å hjelpe kvinner og barn i en vanskelig livssituasjon.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at i Innst. S. nr. 252 (1999-2000) uttalte en samlet kommunalkomitee:

"Komiteen vurderer det som positivt at Stortinget vil redusere detaljstyringen av kommunesektoren. Målet må være å få større muligheter for selvstendige prioriteringer lokalt og dermed et styrket lokaldemokrati. Komiteen vurderer det slik at innlemming av øremerkede tilskudd både er kostnadseffektivt og bidrar til å frigjøre ressurser fra administrasjon til kommunal tjenesteproduksjon. Komiteen støtter derfor Regjeringens målsetting om ytterligere innlemming/avvikling av øremerkede tilskudd i årene 2002-2007."

Videre uttalte komiteens flertall følgende:

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre og Senterpartiet, er enig i intensjonene i Regjeringens plan for innlemming/avvikling av øremerkede tilskudd, og viser til at det i 2001 foreslås 14 av totalt 92 øremerkede tilskudd innlemmet i rammen eller avviklet. Pengene fra ordninger som innlemmes forutsettes å gå over i kommunenes frie midler."

Videre uttalte komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti følgende:

"Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil som prinsipp gå inn for at øremerkede tilskudd skal innlemmes, ikke avvikles."

Flertallet har merket seg at departementet arbeider med innlemming av øremerkede tilskudd i inntektssystemet fra 2004, som ble varslet i St.prp. nr. 1 (2000-2001). Det er som ledd i forberedelsene med å innlemme tilskudd til krisetiltak i inntektssystemet også blitt gjennomført en utredning: Vista-utredningen, med sikte på å komme frem til en modell for hva det koster å drive et krisetiltak.

Flertallet viser til brev av 23. mai 2002 (vedlegg) og 23. oktober 2002 (vedlegg) fra statsråd Laila Dævøy. Departementet vurderer å endre dagens finansieringsordning, fordi dagens tilskuddsordning ikke tar utgangspunkt i hva det reelt koster å drive et krisetiltak, og at det er behov for en mer forutsigbar finansieringsordning både for krisesentrene og for staten. Departementet påpeker også at det er behov for å videreutvikle kvaliteten på tjenestene krisesentrene tilbyr, sikre bedre oppfølging av barna, å utvikle kompetanse og å tilrettelegge for nye brukergrupper med andre hjelpebehov. Dette forutsetter en gjennomgang av krisesentrene sett i sammenheng med samfunnets samlede innsats og ressurser til bistand og beskyttelse av voldsopfre.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at det vil være mer hensiktsmessig å følge den planen som Stortinget har vedtatt, jf. Innst. S. nr. 252 (1999-2000) for dette arbeidet, hvor det bl.a. tas sikte på å innlemme tilskudd til kommuner til krisetiltak i 2004.

Dette flertallet registrerer at Kvinnevoldsutvalget skal levere sin hovedutredning innen 1. september 2003, men at utvalget har avgitt en delutredning 26. september 2002. I denne delutredningen har utvalget valgt å ikke komme med en konkret anbefaling til hvordan dagens tilskuddsordning skal endres. Kvinnevoldsutvalget anbefaler i stedet at dagens ordning med øremerkede tilskudd videreføres frem til hovedinnstillingen foreligger høsten 2003. Dette flertallet mener i likhet med departementet at en utsettelse av omleggingen til 2005, slik Kvinnevoldsutvalget foreslår, vil være problematisk. Dette flertallet vil understreke at det er et stort behov for å få til en mer forutsigbar finansieringsordning så raskt som mulig.

Dette flertallet er kjent med at departementet arbeider med å legge det øremerkede tilskuddet inn i kommunenes rammer fra og med budsjettåret 2004 i samsvar med tidligere vedtak i Stortinget.

Dette flertallet mener på bakgrunn av dette at det vil være mest hensiktsmessig å avvente departementets arbeid, og ikke vedta endringer av finansieringsmodellen av krisetiltakene midt i den pågående prosess.

Dette flertallet vil anbefale at forslaget vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet er gjort kjent med at kvinner på uføretrygd gjerne "tar et tak", kompensert med redusert lønn, for at kvinner og barn som kommer til krisesentrene skal få den hjelp og trygghet de trenger.

Disse medlemmer viser til de signaler som er kommet om at denne hjelpen vil falle bort dersom arbeid i tillegg til uføretrygd blir endret fra i dag å utgjøre 1G til bare 5 000 kroner.

Et tredje flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til Ot.prp. nr. 102 (2001-2002) om endringer i uførepensjonsordningen som vil bli behandlet til våren 2003. Dette flertallet mener at det i den forbindelse vil være naturlig å se på unntak for denne gruppen på samme måte som omsorgslønn og inntekt for frivillige og politiske verv er unntatt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ser med bekymring på krisesentrenes fremtidige drift, hvis man skal ta sikte på å innlemme/avvikle tilskudd som kommer til kommunene til krisetiltak i 2004. Disse medlemmer har merket seg at det pågår et arbeid i departementet om innlemmelse av tilskudd i inntektssystemet fra 2004, hvor også de statlige tilskuddene til krisesentrene er en del av innlemmelsen. Disse medlemmer ser også at det vises til Vista-utredningen, som tar sikte på å komme frem til en modell for hva det koster i drive et krisetiltak. At man trenger er vurdering av hva det koster å drive et krisetiltak er viktig, men disse medlemmer er bekymret for at en avventing til utredningen foreligger kan resultere i at en rekke krisesentre vil bli nedlagt i mellomtiden. Siden behovet for krisetiltak er økende i Norge, vil det være svært uheldig om man på grunn av manglende finansiering får redusert tilbudet dramatisk.

Disse medlemmer kan ikke se på at tilbud til utsatte kvinne og barn blir redusert, fordi man ikke blir enige om hvem skal finansiere krisetiltakene. I tillegg kan man tenke seg resultatene av at finansieringen skal inn i rammene til kommunene. Krisetiltak er ikke en lovpålagt oppgave, og man vet at i enkelte kommuner med hardt presset økonomi, er dette tiltak som med stor sannsynlighet først blir strøket. Det at en del krisesentre har vært delfinansiert gjennom fylkeskommunen har resultert i at etter at helsedelen forsvant fra fylket, så forsvant også en del av finansieringen til disse krisesentrene. Derfor vil disse medlemmer påpeke nødvendigheten av at finansieringen av krisetiltak blir underlagt staten, slik at det sikrer likt tilbud uavhengig hvor du bor, og at det sikrer finansieringen og lik behandling av krisesentrene, samt at det gir krisesentrene forutsigbare rammevilkår.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet foreslår derfor følgende:

"Stortinget ber Regjeringen i kommuneproposisjonen for 2004 fremme forslag til en modell for statlig finansiering av landets krisesentre."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at en forutsetning for at innlemming av det øremerkede tilskuddet til krisesentrene skal bli vellykket, er at kommuneøkonomien har gode nok rammer slik at viktige tiltak som krisesentrene, ikke blir rammet av nedskjæringer.

Disse medlemmer forventer at Kvinnevoldsutvalgets hovedinnstilling som kommer høsten 2003, konkluderer med en betydelig økning av statlige overføringer til kommunene for å sikre likeverdige krisesentertilbud og at krisesentrene skal ha forutsigbarhet i driften.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti går inn for at den statlige overføringen til krisesentrene økes fra 50 til 80 pst. fra og med 1. januar 2003.

Kvinnevoldsutvalget vil legge fram sin hovedinnstilling om den totale krisesenterstyringen høsten 2003, og ut fra den forventer disse medlemmer at en sak om landets krisesentre og incestsentre vil bli forelagt Stortinget til behandling. Inntil dette skjer vil det være helt nødvendig med 80 pst. støtte til landets krisesentre.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen om at den statlige overføringen til krisesentrene økes fra 50 til 80 pst. fra og med 1. januar 2003."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet støtter intensjonen om å sikre krisesentrene en tilfredsstillende og forutsigbar finansiering slik at tilbudet kan samsvare med det reelle behovet for beskyttelse og hjelp, både når det gjelder omfang og kvalitet.

Disse medlemmer viser til at krisesentrene står ovenfor store utfordringer når det gjelder å etablere bedre hjelpetiltak for voldsutsatte barn og ta hånd om et økende antall voldsutsatte kvinner fra etniske minoriteter. Disse medlemmer mener en ny kostnadsmodell må ta høyde for en nødvendig kompetanseutvikling og at krisesentrene kan utvikles til også å nå de voldsutsatte kvinnene som krisesentrene ikke når i dag.

Disse medlemmer mener derfor at staten bør overta finansieringen av krisesentrene. Husbanken bør, etter disse medlemmers oppfatning, forvalte tilskudd til etablering, rehabilitering og ombygging av krisesentrene.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at staten ved Barne- og familiedepartementet skal overta

hele ansvaret for finansieringen av krisesentrene, og at staten tilrettelegger for tilskudd gjennom Husbanken til bygging av nye sentre. Dette fordi dagens finansiering av krisesentre er lite forutsigbar for driften, og fordi det er behov for nyetablering og rehabilitering av sentre med dårlig standard."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har merket seg at departementet og Kvinnevoldsutvalget ikke tar inn over seg at krisesentrene er inne i en akutt krise nå fordi kommuner og fylkeskommuner trekker tilbake sin andel til finansiering pga. dårlig kommune- og fylkeskommunal økonomi. Ved overgangen til helseforetak så ble finansieringen for en del krisesentre uklart. Kvinnevoldsutvalget var ikke klar over dette før de avga sin delrapport. Nedleggelse og tilbakeholding av midler begrunnes med at krisesentrene ikke er en lovpålagt tjeneste. Departementet arbeider med innlemming av øremerket tilskudd fra 2004. Dette er for sent for de sentrene som nå står i fare for nedleggelse, og de sentrene som allerede er lagt ned. Departementet må frem til de har en statlig finansiering på plass finansiere de krisesentrene som nå står i fare for nedleggelse. Det må avsettes midler som ivaretar disse sentrene fra 1. januar 2003. Krisesentrene må bli en lovpålagt oppgave fra 1. januar 2003. Kvinnevoldsutvalget sier i sin rapport at lovfesting må vurderes, og alle som var på komiteens høringer vedrørende Dokument nr. 8:118 uttrykte det samme. Dette er nødvendig for å hindre at dårlig kommuneøkonomi fører til nedleggelse av et lavterskeltilbud som vi vet virker og fungerer for kvinner og barn på flukt. Dette sier Vista-utredningen mye om.

Disse medlemmer vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at krisesentrene blir en lovpålagt oppgave."

Komiteens medlem fra Senterpartiet er prinsipielt for en reduksjon i antall øremerkede midler og en tilsvarende styrking av kommunenes økonomiske evne til å oppfylle de oppgaver som skal løses. Når det gjelder spørsmålet om framtidig finansiering, vil dette medlem vise til at antallet krisesentre er få og med stor geografisk variasjon. Svært få kommuner har pr. i dag et slikt tilbud. På denne bakgrunn er dette medlem skeptisk til at tilskudd til krisetiltak skal innlemmes i rammetilskuddet til kommunene allerede fra

2004. En eventuell innlemming i rammetilskuddet bør først gjennomføres når dekningsgraden er hevet i tråd med det behovet som finnes lokalt. Samtidig er det viktig at det raskt etableres en ny finansieringsmodell som sikrer videre drift og utvikling av tilbudet.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen om at den statlige overføringen til krisesentrene økes fra 50 til 80 pst. fra og med 1. januar 2003.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at staten ved Barne- og familiedepartementet skal overta hele ansvaret for finansieringen av krisesentrene, og at staten tilrettelegger for tilskudd gjennom Husbanken til bygging av nye sentre. Dette fordi dagens finansiering av krisesentre er lite forutsigbar for driften, og fordi det er behov for nyetablering og rehabilitering av sentre med dårlig standard.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen i kommuneproposisjonen for 2004 fremme forslag til en modell for statlig finansiering av landets krisesentre.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at krisesentrene blir en lovpålagt oppgave.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:118 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentantene May Hansen, Lena Jensen og Inga Marte Thorkildsen om finansiering av krisesentrene - vedlegges protokollen.

Oslo, i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, den 21. november 2002

Sonja Irene Sjøli
leder

Afshan Rafiq
ordfører

Trond Giske
sekretær

Vedlegg 1

Brev fra Barne- og familiedepartementet v/statsråden til familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, datert 23. mai 2002

Dokument nr. 8:118 (2001-2002) om finansiering av krisesentrene

Innledning

Jeg viser til dokument nr. 8:118 (2001-2002) om finansiering av krisesentrene. Statstilskudd til krisetiltak er i dag en øremerket tilskuddsordning. Nåværende tilskuddsordning bygger på et finansieringsprinsipp der krisetiltakenes budsjetterte utgifter utløser 50% statstilskudd. Dette medfører at statstilskuddet følger direkte av størrelsen på tilskudd fra kommuner og andre bidragsytere. Tilskuddsordningen er stort sett uendret siden den startet i 1981, men ble i 1999 gjort om til en overslagsbevilgning. Dagens finansieringsordning vurderes nå endret.

Behov for endring

Det er behov for en mer forutsigbar finansieringsordning både for krisesentrene og for staten. Dagens tilskuddsordning tar ikke utgangspunkt i hva det reelt sett koster å drive et krisetiltak. Økonomien til det enkelte krisetiltak må legges på det nivå som kommunene bestemmer gjennom sitt tilskudd. Også kravene i økonomireglementet tilsier at dagens finansieringsordning vurderes endret. Vurdering av endringer i dagens tilskuddsordning må videre inngå i en bredere vurdering av hjelpetilbudet til voldsutsatte kvinner og barn. Dagens tilbud kan forbedres både når det gjelder finansiering, organisering, kompetanse, geografisk dekning (gjelder særlig incestsentrene) og krisesentrenes bygningsmessig tilrettelegging. Det er nærmere bestemt behov for å videreutvikle kvaliteten på tjenestene krisesentrene tilbyr, sikre bedre oppfølging av barna, å utvikle kompetanse og å tilrettelegge for nye brukergrupper med andre hjelpebehov. Disse spørsmålene forutsetter en gjennomgang av krisesentrene sett i sammenheng med samfunnet samlede innsats og ressurser til bistand og beskyttelse av voldsofre.

Det arbeides med innlemming av øremerkede tilskudd i inntektssystemet fra 2004. Dette ble første gang varslet i St.prp. nr. 1 (2000-2001). Det ble der vist til Kommuneproposisjonen (St.prp. nr. 62 (1999-2000)). I tillegg ga Regjeringen uttrykk for at det ville bli vurdert hvorvidt og eventuelt hvordan en lovgivning rundt krisetiltakene kunne utformes.

Som ledd i forberedelsene med å innlemme tilskudd til krisetiltak i inntektssystemet er det gjennomført en utredning med sikte på å komme fram til en modell for hva det koster å drive et krisetiltak. Utredningen ble foretatt av utredningsfirmaet (Vista Utredning A/S) og var ferdigstilt høsten 2001. Flere andre rapporter inngår også i vurderingen av endring av dagens tilskuddsordning. I 1997 fikk Statskonsult i oppdrag å evaluere tilskuddsordningen til krisetiltak blant annet på bakgrunn av tilskuddsordningens begrensede forutsigbarhet for krisetiltakene og staten (Statskonsults rapport

1997:18 "Evaluering av den statlige tilskuddsordningen til krisetiltak"). Både Statskonsults vurdering av tilskuddsordningen, høringsuttalelsene til denne og rapportene fra Institutt for samfunnsforskning om forholdet mellom krisetiltakene og kommunale myndigheter tilsier endringer i dagens finansieringsordning.

Kvinnevoldsutvalgets arbeid

Også Kvinnevoldsutvalget arbeider med organisering og finansiering av krisetiltak til voldsutsatte kvinner og barn. Kvinnevoldsutvalget ble nedsatt av regjeringen i august 2001 som et ledd i en styrket innsats for voldsutsatte kvinner. Utvalgets arbeid skal styrke stillingen til kvinner utsatt for vold og overgrep gjennom å foreslå forbedringer og innskjerpinger av lovverket, iverksettelse av forbedrede forebyggende tiltak og utvikling av tiltak for at ofrene kan bli møtt av offentlige instanser på en bedre måte. Det inngår i utvalgets mandat å utrede hjelpetilbudet til voldsutsatte kvinner. I mandatet heter det at:

"Krisesentrenes rolle skal vurderes særskilt i denne sammenheng, med sikte på å styrke kvaliteten på tilbudet til brukerne, inkludert til barn. Utvalget må vurdere om det i forbindelse med endring av tilskuddsordningen er behov for en lovfesting av krisesentrene og om det i den forbindelse avdekkes andre problemstillinger som bør løses."

Kvinnevoldsutvalget skal levere sin utredning innen 1. september 2003. Da det haster med en avklaring av spørsmål knyttet til tilskuddsordningen, vil Kvinnevoldsutvalget imidlertid avgi en delutredning som blant annet vil omfatte finansiering av krisetiltakene høsten 2002.

Kvinnevoldsutvalgets delutredning vil være et viktig grunnlag for Barne- og familiedepartementets vurdering av landets krise- og incestsentre, da utvalget vil se på tilbudet til voldsutsatte kvinner i et helhetlig perspektiv.

På denne bakgrunn anser jeg det mer hensiktsmessig å følge den planen som er lagt for dette arbeidet enn å vedta lovendring om statlig overtakelse av finansieringen krisetiltakene midt i den pågående prosess.

Om tilrettelegging for tilskudd gjennom Husbanken

Dette spørsmålet er forelagt Kommunal- og regionaldepartementet for vurdering. De konkluderer med følgende:

- KRD er uenig i at staten skal overta ansvaret for finansiering av bygging av krisesentra, ombygging av eksisterende bygg samt til rehabilitering av eksisterende krisesentra.
- Rent teknisk kan Husbanken nyttes som forvalter av en tilskuddsordning for etablering av krisesentra.

- ‘Det må vurderes nærmere om det skal opprettes en egen tilskuddsordning eller å endre/presisere forskriften til en eksisterende tilskuddsordning.
  - En evt. nærmere innretting av en slik tilskuddsordning må drøftes nærmere.
  - Økonomiske og administrative konsekvenser må drøftes nærmere.
- For øvrig vises til vedlagte brev fra Kommunal- og regionaldepartementet hvor deres standpunkt er nærmere begrunnet.

Vedlegg 2

Dok. nr. 8:118 (2001-2002) om finansiering av krisesentrene og tilretteliggelse for bygging av nye sentra

Det vises til BFDs brev datert 08.05.02 som vi mottok 14.05.02 vedr. vurdering av forslag om at Husbanken skal gi tilskudd til bygging av nye krisesentra.

KRDs tolkning av forslaget

Forslaget innebærer at Husbanken skal bidra med tilskuddsmidler til "bygging av nye sentre". Dette begrunnes med at "det er behov for nyetablering og rehabilitering av senter med dårlig standard". Siden rehabilitering nevnes legger KRD til grunn at forslagsstillerne har ment at Husbanken skal bidra ved bygging av krisesentra, ombygging av eksisterende bygg samt til rehabilitering av eksisterende krisesentra.

Husbanken skal *ikke* bidra til finansiering av den ordinære driften av sentrene.

KRDs vurdering

Opprettelsen av et krisesenter er basert på et lokalt initiativ, og de er organisert ulikt i forskjellige kommuner. KRD er derfor uenig i at staten skal være ansvarlig for finansiering av etablering av krisesentra. Det er viktig å ivareta det frivillige engasjement og frihet.

Et krisesenter kan defineres som en midlertidig bopel. Tradisjonelt finansierer ikke Husbanken midlertidige boliger. Imidlertid forvalter Husbanken en tilskuddsordning for skoleanlegg (kap 582) og Husbanken lånefinansierer barnehager. Det må foretas en nærmere vurdering om slike sentra faller innenfor gjeldende regelverk for eksisterende låne- og tilskuddsordninger i Husbanken, f.eks. om krisesentra kan bli omfattet av tilskuddsordningen Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger (jf. kap 581 post 75).

Hvis krisesentra skal kunne motta tilskudd fra ordningen Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, vil det medføre at nok en målgruppe blir innlemmet i ordningen.

Boligtilskudd skal medvirke til at husstander med svak økonomi blant funksjonshemmede, sosialt vanskeligstilte, flyktninger, eldre og unge i etableringsfasen skal få nøkterne og egnede boliger. Prioriterte målgrupper er bostedsløse og bosetting av flyktninger. Husbanken rapporterer om stor etterspørsel etter disse tilskuddsmidlene og regjeringen har i sitt forslag til revidert budsjett 2002, funnet behov for å foreslå en

økning av tilsagnsrammen med 75 mill kr, øremerket bosetting av flyktninger. Hvis krisesentra skal innlemmes i ordningen vil dette medføre et ytterligere press på tilskuddsordningen.

Tilskuddsutmålingen for ordningen varierer. Utleieboliger får f.eks. som regel 30 pst i tilskudd, men kan i pressområder oppnå en tilskuddsutmåling opp mot 50 pst. I særskilte tilfelle kan tilskuddsutmålingen også gå utover dette. Øvrig finansiering må dekkes gjennom lån i Husbanken og/eller egenkapital mv.

Husbanken har ikke spesifikk kompetanse på etablering av krisesentra. Hvis Husbanken skal finansiere krisesentra, må Husbanken bygge opp relevant kompetanse for dette. Dette vil kreve administrative ressurser. Dette er særlig relevant hvis tilskudd til etablering av krisesentra skal inngå i en eksisterende tilskuddsordning. Husbanken må da ha nødvendig kompetanse til å foreta en god prioritering mellom de ulike målgruppene.

Det framgår av St.prp. nr. 1 (2001-2002) BFD at det arbeides med å innlemme støtten til krisesenter i inntektssystemet for kommunene fom. 2004. Dette er i samsvar med den innlemmingsplanen for øremerkede tilskudd som Stortinget har sluttet seg til. KRD legger til grunn at en eventuell bruk av Husbanken til å støtte investeringer i krisesentra, ikke kommer i konflikt med beslutningen om å innlemme det øremerkede driftstilskuddet fra 2004.

Konklusjon

- KRD er uenig i at staten skal overta ansvaret for finansiering av bygging av krisesentra, ombygging av eksisterende bygg samt til rehabilitering av eksisterende krisesentra.
- Rent teknisk kan Husbanken nyttes som forvalter av en tilskuddsordning for etablering av krisesentra.
- Det må vurderes nærmere om det skal opprettes en egen tilskuddsordning eller å endre/presisere forskriften til en eksisterende tilskuddsordning.
- En evt. nærmere innretting av en slik tilskuddsordning må drøftes nærmere.
- Økonomiske og administrative konsekvenser må drøftes nærmere.

Vedlegg 3

Brev fra Barne- og familiedepartementet v/statsråden til familie- kultur- og administrasjonskomiteen, datert 23. oktober 2002

Dokument 8 nr. 118 (2001-02) om finansiering av krisesentrene

Det vises til tidligere korrespondanse, senest brev til komiteen av 23.05.02. I brevet sier jeg meg enig i behovet for endring av finansieringen for krisesentrene blant annet utfra behovet for forutsigbarhet både for krisesentrene og staten og gjør rede for en del av departementets arbeid med dette. Videre henvises det til kvinnevoldsutvalgets arbeid og den delrapporten om finansiering av krisesentrene som var varslet høsten 2002.

Denne rapporten er nå oversendt Barne- og familiedepartementet - delrapport "Om krisesentrene i tilknytning til omlegging av tilskuddsordningen". Rapporten følger som vedlegg til dette brevet.

Kvinnevoldsutvalget avga sin delutredning 26.09.02 til Justisdepartementet. Utvalget har valgt ikke å komme med en konkret anbefaling til hvordan dagens tilskuddsordning skal endres. I stedet anbefaler et enstemmig utvalg at Regjeringen opprettholder dagens støtteordning med øremerkede tilskudd til krisesentrene inntil utvalget har levert sin hovedutredning i september 2003. Utvalget mener at en eventuell omlegging av tilskuddsordningen tidligst bør finne sted for budsjettåret 2005. Begrunnelsen for ikke å komme med en anbefaling i denne delrapporten er at vurderingen av en tilskuddsordning for krisesentrene må inngå i en vurdering av hjelpetilbudet til voldsutsatte kvinner og barn som en helhet, der akutthjelp og mer langsiktige, problemløsende tiltak inngår. En slik helhetlig vurdering vil først foreligge i utvalgets endelige innstilling høsten 2003.

Som det er gjort rede for i St.prp. nr. 1 (2002-03) arbeider jeg fortsatt med sikte på å legge det øremer-

kede tilskuddet inn i kommunenes rammer fra og med budsjettåret 2004 i samsvar med tidligere vedtak i Stortinget. En slik omlegging vil gi et bedre tilbud til brukerne, der hjelpen til krisesentrene yter akutt kan sees i sammenheng med kommunenes mer langsiktige tilbud til disse utsatte familiene. En utsettelse av omleggingen til 2005 vil antakelig være problematisk.

I løpet av 2003 vil departementet arbeide videre med sikte på å sikre kvaliteten i det tilbudet som gis fra krisesentrene. Det bør vurderes om virksomheten krisesentrene driver trenger å reguleres fra statlig side når ansvaret for støtte til driften blir overført til kommunene. Her finnes ulike alternativer, hvor lovfesting av virksomheten er ett. Det må også vurderes om det trengs overgangsordninger for de krisesentrene som finnes i dag, for å sikre driften mot den usikkerhet som vil følge med omlegging av finansieringen.

Jeg er, i likhet med Kvinnevoldsutvalget, opptatt av at vi må intensivere arbeidet med å se de ulike tiltakene som finnes for familier i krise som en helhet. Det vil ofte være tilfældigheter som avgjør om det er en henvendelse til en familievernkontor, et krisesenteropp- hold eller en alvorlig barnevernsak som er hjelpeapparatets første møte med en familie der vold er en vesentlig del av problemet. Å se skjult vold er første skritt på veien til adekvat hjelp. Det blir stadig pekt på at både barnevern og familievern trenger økt kompetanse her, samtidig som krisesentrene trenger økt kompetanse på å se barna og deres behov i en mishandlingsfamilie.

BFD har ansvaret for alle tjenestetilbudene nevnt ovenfor, og departementet vil legge vekt på å utvikle samarbeidsformer mellom tjenestene som kommer brukerne til gode.

Vedlegg 4**Brev fra Barne- og familiedepartementet v/statsråden til familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, datert 1. november 2002****Spørsmål fra komiteen i forbindelse med behandling av dok. 8:118 (2001-2002) om finansiering av krisesentrene**

Det vises til brev fra FKA-komiteen av 30. oktober hvor det blir spurt om innsatsen fra kommunene til kri-

sesentervirksomheten har gått ned, stagnert eller omden har økt for 2002. Departementet har gått gjennom regnskapstallene for årene 2000, 2001 og tilde-
lingstallene for 2002. På grunnlag av dette er følgende tabell utarbeidet:

Tilskudd til krisesentrene i årene 2000-2002 - i hele 1 000 kroner:

År/bidragstypere	Kommuner	Fylkeskommuner	Andre	Staten
2000	35 606 (45%)	791 (1%)	3 216 (4%)	39 613 (50%)
2001	37 623 (44%)	833 (1%)	4 174 (5%)	42 630 (50%)
2002	41 432 (44%)	942 (1%)	4 244 (5%)	46 618 (50%)

Den viser at kommunenes tilskudd til krisesentrene har økt i disse årene. Fordelingen mellom de ulike finansieringsinstansene har også holdt seg svært stabil. Dette gjelder både fylkeskommunenes andel, som jevnt over er meget liten, og tilskudd fra "andre" som

dekker alt fra gaver, organisasjonsstøtte m.v. Veksten i de kommunale tilskuddene fra 2000 til 2001 var på knappe 6%, mens veksten fra 2001 til 2002 var på hele 10%.

Vedlegg 5**Brev fra Barne- og familiedepartementet v/statsråden til familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, datert 14. november 2002****Spørsmål til barne- og familiedepartementet ang. dok. 8:118 (2001-2002) om finansiering av krisesentrene**

Jeg viser til brev av 13.11.02 med følgende spørsmål fra Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.

"Gjennom komitehøringene har Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen fått opplyst at enkelte krisesenter har mistet fylkeskommunal støtte pga. uttrekk av fylkeskommunale midler som en konsekvens av statlig

overtagelse av sykehusene. Kan departementet bekrefte dette?"

Spørsmålet er forelagt Helsedepartementet som svarer følgende:

Midler til krisesentrene har ikke vært en del av spesialist-helsetjenesten og er således ikke en del av uttrekket fra fylkeskommunene ved statlig overtakelse av sykehus.